

z p r a v o d a j

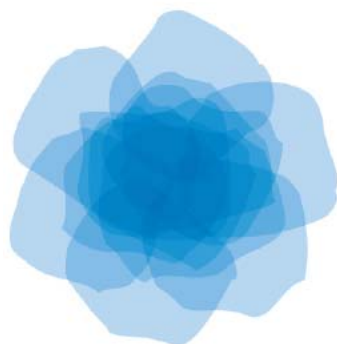
XVIII. ročník

6

2007

- 2 Editorial
Portugalské předsednictví EU.
  - 3 Renaissance měst a Lipská charta
Výsledky neformální porady ministrů EU zodpovědných za rozvoj měst a územní soudržnost.
  - 4 Turecko: společnost a vzdělávání
Výběr z publikace zabývající se kvalitou života v současném Turecku, které aspiruje na vstup do EU.
  - 6 Diplom B2i ve Francii
Vysvědčení o informatické způsobilosti a ovládání Internetu pro základní a střední školy.
  - 7 Strukturální nevzdělanost v Německu
Velké počty mladých lidí bez ukončené profesní přípravy, podíl imigrantů v této skupině a navrhovaná řešení nežádoucí situace.
  - 9 Co to je zralost pro profesní přípravu?
Zralost pro profesní přípravu jako podmínka pro získání kvalifikace. Katalog kritérií, podle nichž se zralost posuzuje.
  - 11 Sociální kompetence mistrů odborné výchovy
Mistři potřebují nejen odbornou, nýbrž i sociální kompetenci, aby se dokázali vyrovnat s pubertou, ve které se nachází většina jejich svěřenců. Zkušenosti z Německa.
  - 12 Kariérní poradenství na vysokých školách
Úkoly tzv. career center v německých vysokých školách.
  - 13 Co nového v časopisech
Formation Emploi, 2006, č. 96.
  - 14 Nové knihy v knihovně
  - 16 Zajímavé internetové adresy
Portugalské předsednictví EU, EUROFOUND, Malí šéfkuchaři, ISO.
- Příloha III/2007: „Vzdělávání a odborná příprava 2010“
Compendium dokumentů, které sestavilo Generální ředitelství Vzdělávání a kultura EK.

Editorial

PORTUGAL 2007

Od 1. srpna 2007 se předsednictví Evropské unie ujímá Portugalsko. Portugalské logo je nápaditější než to, co vidíte na obrázku. Skládá se ze dvou obdélníků postavených vedle sebe. Obrázek květiny a nápis jsou u obou obdélníků stejné, pozadí levého z nich je však velmi tmavě modré, takže v černobílé reprodukci není vidět téměř nic. Na stránkách Portugalského předsednictví, viz Zajímavé internetové adresy, se můžete podívat na show, při které se modrá květina vytváří (není vyloučeno, že počet okvětních plátků se rovná 27) a potom postupně mění barvy podle vlajek jednotlivých států, jejichž názvy se objevují v abecedním pořadí. Nejvýznamnější událostí začátku portugalského předsednictví bude summit Evropské unie a Brazílie, který se bude konat 4. července v Lisabonu. Brazílie a Portugalsko mají od 30. let 16. století společnou historii, jejímž důsledkem je také to, že se v Brazílii, na rozdíl od ostatních jihoamerických států, mluví portugalsky.

Článek na protější stránce zdánlivě nemá mnoho společného se vzděláváním, protože se zabývá rozvojem měst, která by se podle názoru účastníků neformální schůzky v Lipsku měla stát příjemnými místy pro práci i pro život. Představa života v městě budoucnosti je velmi lákavá, ale vzhledem k tomu, jak to zatím v evropských městech vypadá, zdá se být dosti vzdálená. Právě vzdělávání zaměřené na potřeby dětí a mládeže v zanedbávaných městských částech je považováno za jeden z faktorů, které mají přispět k vybudování ideálního evropského města.

Článek věnovaný Turecku vychází z publikace Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek. Nadace provedla v roce 2003 terénní práce pro své první evropské šetření kvality života ve 28 zemích; 27 zemích dnešní Evropské unie a v Turecku. Výsledky šetření byly zpracovány v několika publikacích zaměřených na různé aspekty kvality života. V roce 2006 vyšla publikace pojednávající o kvalitě života v Bulharsku a Rumunsku a letos publikace seznamující se situací v Turecku. Turecko se od ostatních 27 zemí v mnoha ohledech liší. Například rozlohou, počtem obyvatel, věkovým složením obyvatelstva, ve kterém mají převahu mladí lidé, také však postavením žen, z nichž většina dosud není v pláceném zaměstnání. Publikace je doplněna i o novější informace, například statistické údaje za rok 2006 o tom, kolik procent žen v Turecku nosilo na hlavě nějaký náboženský symbol (50 % tradiční pokrývku hlavy, 12 % islámský šátek, 1 % čádor od hlavy až k patě, zbývajících 37 % žádnou symbolickou pokrývku hlavy nenesilo).

Citát americké spisovatelky Willy Sibert Catherové, že některé věci se člověk nejlépe naučí v klidu a některé v bouři, lze z dnešního pohledu chápat i jako příspěvek k teorii celoživotního vzdělávání. Celoživotní vzdělávání by mělo probíhat i o dovolené za předpokladu, že bude aspoň trochu zábavné. Třeba řešení hádanky: V televizním pořadu mohl soutěžící vyhrát auto, když ze tří dveří vybral ty, za kterými bylo. Za ostatními dvěma dveřmi byly kozy. Moderátor soutěže vyzval soutěžícího, aby označil jedny dveře. Poté moderátor otevřel jiné dveře, za kterými byla pochopitelně koza, a zeptal se soutěžícího, zda nechce svou volbu změnit. Zvýšil by soutěžící svou naději na výhru, kdyby volbu změnil? Odpověď najdete buď v beletrii (Mark Haddon: Podivný případ se psem), nebo v srpnovém Zpravodaji.

AK

Renesance měst a Lipská charta

Neformální porada ministrů 27 států Evropské unie odpovědných za rozvoj měst a územní soudržnost přijala 24. května 2007 v Lipsku tzv. Lipskou chartu. Na jejím základě bude vytvořena nadace pro novou urbanistickou politiku v Evropě. Předpokládá se, že se členské státy shodnou na společném pojetí „evropského města“.

Lipská charta má potírat:

- **jednostrannost a monotónnost v rozvoji měst.** Místo oddělených obytných a hospodářských oblastí, příliš velkých obchodních středisek a dopravních prostorů promístit ve městech oblasti pro bydlení, práci a volný čas. Města budou zajímavější, živější, sociálně stabilnější a méně ohrožena hospodářskými krizemi.
- **jednostranné vlastnické nároky.** Města nepatří politikům, veřejné správě a investorům. Demokracie na místní úrovni má zahrnovat všechny zúčastněné: občany, politiky a úřady, průmysl a společenské organizace.
- **nadřazenost individuálních zájmů.** Izolované zájmy (doprava, bydlení, průmysl) nebudou dominovat. Urbanistické plánování bude výsledkem veřejného procesu a vyvažování všech požadavků na rozvoj města.
- **vyklučování a izolaci jednotlivých čtvrtí.** Charta je založena na společenské a kulturní integraci zanedbaných městských oblastí a tato integrace je chápána jako jedna z hlavních strategií mezinárodní harmonizace na evropské úrovni.

Šest klíčových návrhů

Evropa se odehrává ve městech. 75 % Evropanů žije ve městech. Města jsou ústředním bodem evropské integrace. Jsou také tradičně místy, kde se provádí výzkumy a inovace, a kde tudíž dochází k hospodářskému růstu. Politika EU potřebuje získat větší městskou a územní dimenzi. Politika EU musí být „prostorová“.

Renesance měst. Počínající renesance městských center musí být podpořena koordinací veřejných/soukromých projektů. Tato renesance poskytuje příležitost k posílení „kompaktního evropského města“. Ministerstva zodpovědná za urbanistické plánování rozhodně podporují posilování vnitřních měst. Kompaktní evropské město přispívá rovněž k potlačování klimatických změn, protože omezuje objem městské dopravy a vede k tomu, že se méně betonuje na „zelené louce“.

Potýkat se s klimatickými změnami je úkolem i pro města. Města spotřebovávají téměř tři čtvrtiny světové energie. Je nezbytné více chodit pěšky nebo jezdit na kole a rozvíjet hromadnou dopravu. Zvýšená energetická

efektivnost staveb je podstatným příspěvkem ve vyrovnávání se s klimatickými změnami.

Zapojování občanů. Evropa nesmí být byrokratický výtvor. Bude hodnověrná, přijme-li konkrétní podobu jako sociální oblast a společenství sdílených hodnot. Dokud k tomu nedojde, nebude myšlenka evropské integrace v plné míře přijata. Sociální otázka je ve městech naléhavější než kdekoli jinde. V Evropě nesmí být žádné oblasti se zakázaným vstupem. Potírání sociálního vylučování ve městech je integrální složkou evropského společenství sdílených hodnot. Existence zanedbaných městských čtvrtí ohrožuje přitažlivost, soutěživost, síly sociálního začleňování a bezpečnost ve městech. V tomto kontextu je vzdělávání klíčem k větší rovnosti příležitostí. Musí by poskytováno více a lepších možností ke vzdělávání a profesní přípravě zejména v zanedbávaných čtvrtích. Tyto možnosti se musí zaměřovat na potřeby a nedostatky dětí a mladých lidí, kteří tam žijí.

Město musí být krásné. Města soutěží mezi sebou o přilákání podnikatelské sféry, a proto aspekty *Baukultur*¹ nabývají při rozvoji měst na významu. *Baukultur* je nutnost, nikoliv luxus. Poskytuje hybnou sílu růstu – v době, kdy všechno je k dispozici všude, se kvality stavitelství stávají nástroji strukturální politiky.

Dobrá městská správa. Za městské plánování neodpovídá jen veřejný sektor. Pro budoucí politiku rozvoje měst existují další partneři: občanská společnost a průmysl. Tím se posiluje demokracii na místní úrovni. Zároveň to poskytuje pevnější základ pro plánování a investice. Města musí uzavírat partnerství se svými sousedy. Město a městský region potřebuje vizi založenou na spravedlivém vyrovnávání jednotlivých zájmů.

AK

¹ *Ministři se sešli v Lipsku za německého předsednictví EU, proto je v dokumentu ponechán německý výraz pro kulturu stavitelství či architektury.*

Pramen: Renaissance der Städte. Informelles Ministertreffen Leipzig am 24 und 15 Mai 2007. EU2007.de, 4 s. (Anglická verze.)

Turecko: společnost a vzdělávání

Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek (Eurofound) publikovala výsledky prvního evropského šetření kvality života, které se týkaly kvality života v současném Turecku. Z publikace jsme pro Zpravodaj vybrali části týkající se vzdělávání, které jsme doplnili podrobnějšími údaji získanými v informační síti o vzdělávání v Evropě – Eurydice.

Velký a trvalý růst populace

V roce 1927, kdy se konalo první sčítání lidu, bylo v Turecku něco přes 13,6 miliónů obyvatel. Do roku 2006 se počet obyvatel zvýšil na téměř 74 miliónů. Oficiální statistiky odhadují, že počet obyvatelstva se bude nadále zvyšovat o jeden milión ročně.

Rychlému nárůstu počtu obyvatel napomáhá klesající dětská úmrtnost, vysoký podíl žen v produktivním věku a vyšší průměrná délka života. I když je míra kojenecké úmrtnosti v Turecku vyšší než v zemích EU, vedlo postupné zlepšování v péči o matky k jejímu poklesu (100 úmrtí na 1000 porodů začátkem 80. let; 55 v roce 1990; 24 v roce 2004).

Očekávaná délka života u mužů je v Turecku vyšší než v Estonsku, Litvě, Lotyšsku, Maďarsku nebo v Rumunsku.

Rostoucí městská populace

Turecká republika byla založena v roce 1923 a jejím hlavním městem se stala Ankara, kde v té době žilo 188 000 lidí. Počet obyvatel Istanbulu tehdy klesl o více než čtvrtinu. V roce 1927 se při sčítání lidu ukázalo, že 76 % obyvatelstva žije na venkově. I když městská populace od té doby vzrůstala, vyšší míra porodnosti na venkově udržovala náskok venkova až do roku 1980, kdy na venkově žilo 25,1 miliónů obyvatel a ve městech 19,6 miliónů. V roce 1985 počet obyvatel měst (26,9 mil.) převýšil počet venkovanů (23,8 mil.). V roce 2000 žilo ve městech již 44 miliónů obyvatel, tj. 65 % obyvatelstva.

V současné době má nejvíc obyvatel Istanbul (9,1 mil.), Ankara (3,5 mil.) a Izmir (2,7 mil.). Osm měst

má přes milión obyvatel a u deseti se počet obyvatel pohybuje od 500 000 do miliónu.

Turecko je rozděleno do sedmi správních regionů, které jsou na různém stupni rozvoje. Nejrozvinutější jsou Marmarský region (*Marmara Bölgesi*), v němž leží Istanbul, a Egejský region (*Ege Bölgesi*), kde leží Izmir. Rozvinuté jsou: Středomořský region (*Akdeniz Bölgesi*), Černomořský region (*Karadeniz Bölgesi*) a Střední Anatólie (*İç Anadolu Bölgesi*), kde leží Ankara. Nejméně rozvinuté regiony jsou Východní Anatólie (*Doğu Anadolu Bölgesi*) a Jihovýchodní Anatólie (*Güneydoğu Anadolu Bölgesi*).

Regionální rozdíly (údaje za rok 2003)

	I	II	III
Městská populace (%)	85	74	54
Míra gramotnosti dospělých (%)	87	83	67
Očekávaná délka života (v letech)	71,6	67	64
Míra nezaměstnanosti (%)	7	8	11
Příjem domácnosti jako procenta z průměrného příjmu	117	98	64
Podíl na celkové populaci (%)	41	42	17

I – nejrozvinutější regiony; II – rozvinuté regiony; III – méně rozvinuté regiony

Počet Turků žijících v zahraničí (v tisících), podle zemí, v letech 1985-2005

	1985	1995	2005
Německo	1400	2050	1912
Rakousko	75	136	130
Francie	146	199	208
Nizozemsko	156	167	100
Ostatní evropské země	220	301	351
Evropské země celkem	1997	2853	2701
Severní Amerika	80	120	160
Arabské země	200	127	107
Jiné	60	130	136
Celkem	2337	3230	3104

V zahraničí žijí více než 3 milióny Turků. V roce 1961 podepsala turecká vláda s vládou Spolkové republiky Německa dohodu o přijímání tureckých pracovníků na nekvalifikované práce v Německu. Tím se Německo

stalo hlavní zemí, do níž nezaměstnaní Turci především z méně rozvinutých regionů odjížděli za prací.

Vzdělávání

Otomanská tradice vzdělávání v islámských školách kladla důraz na učení se z paměti, a v důsledku toho velká část populace neuměla číst a psát. Atatürk usiloval o nahrazení tohoto systému systémem státního školství, který poskytoval pětileté základní vzdělávání. Dědictví minulosti se však odstraňovalo velmi pomalu. V roce 1938 byly za negramotné označeny tři čtvrtiny populace. Střední školy byly jen ve městech a v zemi existovaly pouze dvě univerzity. Kurikulum se stalo sekulární. I když bylo postupně zavedeno státem kontrolované vyučování náboženství, zůstalo veřejně školství převážně sekulární a pokrokové.

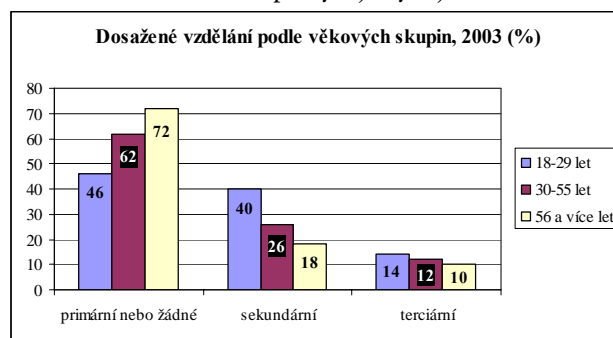
Turecká populační exploze vede k neustálému zvyšování počtu žáků, učitelů a základních škol. Ve 40. letech připadalo na jednoho učitele v základní škole 50 žáků. Tento počet se postupně snižoval, počátkem 80. let činil přibližně 30 žáků. V roce 1997 byla školní docházka prodloužena na osm let pro děti od 6 do 14 let. Zároveň se snížil podíl mladých lidí ve věku 12-14 let v pracovních silách z 24 % v roce 1990 na méně než 4 % v roce 2003. Sekundární a terciární vzdělávání je nyní k dispozici v celém Turecku. Střední školy jsou nejméně čtyřleté (9. až 12. ročník) a připravují žáky ke vstupu na vysokou školu.

Střední školy

Absolventi základního vzdělávání si mohou vybrat další studium ve všeobecně vzdělávací, profesní nebo odborné škole. Všeobecné vzdělávání poskytují všeobecně vzdělávací střední školy, anatolské střední školy, střední školy s několika programy, přírodovědné střední školy, střední školy s vyučováním cizím jazykům, anatolské střední školy pro učitele, anatolské střední školy múzických umění, střední školy společenských věd a sportovní střední školy. Ve školním roce 2005/06 navštěvovalo všeobecně vzdělávací střední školy 82,7 % ze všech žáků středních škol. Hlavním rysem anatolských středních škol je, že některé předměty jsou vyučovány v cizím jazyce (většinou v angličtině, němčině nebo francouzštině); školy někdy zavádějí přípravný rok, během kterého si žáci tento jazyk osvojují. Anatolské střední školy pro učitele jsou srovnatelné s anatolskými středními školami, mají však v rozvrhu i další předměty: vyučování, pedagogiku, filozofii vzdělávání, pedagogickou psychologii, školskou administrativu. Tyto předměty jsou dobrou přípravou pro vzdělávání učitelů na úrovni vysoké školy. Střední školy s několika programy působí hlavně v řídko obydlených regionech a nabízejí všeobecné i odborné programy.

První střední škola společenských věd byla založena v roce 2003. Připravuje žáky pro vysokoškolské studium v oblasti literatury a společenských věd. Profesní a odborné vzdělávání poskytují střední odborné školy pro chlapce a pro dívky, profesní střední školy pro obchod a turismus, střední školy pro náboženské vzdělávání, střední školy pro žáky se zvláštními potřebami a zdravotnické střední školy. Většina z těchto škol existuje i jako anatolské instituce, to znamená, že zahrnuje přípravný ročník s vyučováním cizího jazyka. Ve školním roce 2005/06 navštěvovalo 43 % všech žáků ve středním odborném vzdělávání střední odborné školy pro chlapce, 25,3 % profesní střední školy pro obchod a turismus a 18,8 % střední odborné školy pro dívky.

Odborné střední školy jsou zastoupeny v menší míře, než je obvyklé ve většině členských států EU. Starší tradice soukromého středního vzdělávání v angličtině, francouzštině nebo němčině poskytuje evropsky orientované vzdělání dětem, jejichž rodiče si to mohou dovolit. Stát financuje celostátní systém vysokých škol s velmi náročnými přijímacími zkouškami. V současné době existuje v Turecku 83 vysokých škol, z nichž 30 je soukromých. Přijímací zkoušky skládají každý rok téměř dva milióny studentů (1,89 mil.), mnozí z nich však nejsou přijati. Rozšíření státního vzdělávání na všechny úrovně mělo za následek zvýšení veřejných výdajů na školství z 2,3 % z HDP v roce 1995 na 3,8 % v roce 2005, což převyšuje výdaje na obranu.

Vzhledem k dlouhodobým investicím státu do vzdělávání se u nových generací zvyšuje dosažený stupeň vzdělání. Rozšíření základního vzdělávání snížilo úroveň negramotnosti dospělých, která v roce 1990 činila 22 %, o více než jednu čtvrtinu.

AK

Prameny:

Rose, Richard – Özcan, Yusuf: *First European Quality of Life Survey: Quality of life in Turkey*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities 2007. 8, 62 s. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. ISBN 978-92-897-0800-5 Turkey. March 2006. National summary sheets on education systems in Europe and ongoing reforms. www.eurydice.com

Diplom B2i ve Francii

Vysvědčení o infromatické způsobilosti a ovládání Internetu (*brevet informatique et internet – B2i*) potvrzuje nezbytnost poskytnout každému budoucímu občanu vzdělávání, které mu umožní rozumně využívat informační a komunikační technologie, uvědomovat si možnosti a omezení infromatických postupů, mít k nim kritický přístup a identifikovat právní a sociální omezení, v jejichž rámci se využívají.

Žáci se uchylují k informačním a komunikačním technologiím (IKT) při činnostech ve všech disciplínách a za různých okolností. Dosažení B2i validuje kompetence získané v průběhu těchto činností. B2i je potvrzení, které zahrnuje tři úrovně ovládání IKT.

B2i école (základní škola) osvědčuje získání znalostí, způsobilostí a postojů, které žáci mají zvládnout na konci základní školy.

B2i collège (nižší sekundární škola) osvědčuje získání znalostí, způsobilostí a postojů, které žáci mají zvládnout na konci školní docházky do *collège*.

B2i lycée – CFA (lyceum; CFA – Centre de formation d'apprentis – Středisko přípravy učňů). Může být poskytováno žákům všeobecných, technologických a profesních lyceí, žákům a učňům středisek přípravy učňů a sekcí učňovství řízeným místními veřejnými školskými zařízeními.

Diplom B2i je začleněn do C2i (*Certificat informatique et internet* – osvědčení o infromatické způsobilosti a ovládání Internetu), který se používá ve vysokoškolském vzdělávání.

Všechny tři druhy B2i potvrzují kompetence rozvíjené žáky v průběhu všech činností zahrnujících IKT v rámci školního vzdělávání. Validace se neprovádí na konci cyklu, nýbrž v průběhu cyklů základní školy, čtyř ročníků *collège* a tří ročníků lycea.

Hodnocení znalostí, způsobilostí a postojů žáků se uskutečňuje v rámci rozvrhů a programů daného vzdělávání. Kvůli vydávání těchto potvrzení se u každého žáka používá listina zaznamenávající jeho postavení v rámci úrovně. Na přání žáka všichni učitelé postupně validují listinu o relativním postavení žáka na jedné z výše zmíněných úrovní.

Pedagogické zaměření B2i *collège*

Kompetence, které je třeba získat pro zvládnutí běžně používaných informačních a komunikačních technik, vyplývající z kombinace znalostí, způsobilostí a postojů, jež se mobilizují v konkrétních situacích. Níže uvedené znalosti, způsobilosti a postoje jsou tedy základem

pro používání těchto kompetencí. Obsah je uspořádán do pěti okruhů:

I. Přizpůsobit se infromatickému pracovnímu prostředí

Hlavní znalosti: Infromatické prostředí umožňuje získávat, ukládat a zpracovávat kódované údaje pro produkování výsledků. Infromatické prostředí mohou komunikovat mezi sebou, zejména v sítích.

Cíl: Využít svůj pracovní prostor v prostředí sítě.

Způsobilosti – žák má být schopen:

- využívat a spravovat prostor pro ukládání, který má k dispozici;
- využívat periferní zařízení, která má k dispozici;
- využívat programové vybavení a služby, které má k dispozici.

II. Zaujmut zodpovědný postoj

Hlavní znalosti: Zákony a nařízení, které řídí využívání IKT. Platnost výsledků je svázána s platností údajů a infromatickým zpracováním.

Cíl: Být uživatelem znalým pravidel a zvyklostí infromatiky a Internetu.

Způsobilosti – žák má být schopen:

- znát a respektovat základní právní pravidla vztahující se k jeho jednání;
- chránit sám sebe a své údaje;
- prokázat kritického ducha vůči informacím a zacházení s nimi;
- podílet se na spolupráci se znalostí úkolů a při respektování pravidel.

III. Vytvářet, produkovat, zpracovávat a využívat údaje

Hlavní znalosti: Shoda mezi povahou údajů a druhem programového vybavení určuje vhodnost výsledků zpracování.

Cíl: Sestavit digitální dokument.

Způsobilosti – žák má být schopen:

- předložit stránku textu;
- zacházet s obrázky, zvukem a videem;
- uspořádat složení dokumentu, počítat s jeho prezentací vzhledem k jeho určení;
- odlišovat simulovanou nebo modelovou situaci od skutečné situace.

IV. Získávat informace, sbírat podkladový materiál

Hlavní znalosti: Nástroje vyhledávání využívající kritéria třídění a výběru informací.

Cíl: Vyhledávat a vybírat vhodné informace, brát přitom v úvahu bohatost a omezení internetových zdrojů, v odpověď na požadavek

Způsobnosti – žák má být schopen:

- jednoduchým způsobem vyhledávat v databázích dokumentů (vyhledávání z plného textu);
- identifikovat, třídít a hodnotit zdroje;
- vyhledávat a vybírat požadované informace.

V. Komunikovat, vyměňovat si informace

Hlavní znalosti: Komunikační nástroje umožňující výměnu přímým nebo nepřímým způsobem.

Cíl: Komunikovat, vyměňovat si a publikovat informace prostřednictvím IKT.

Způsobnosti – žák má být schopen:

- psát, posílat, rozšiřovat, publikovat;
- přijímat zprávu, komentář včetně připojených dokumentů.

Přeložila Anna Konopásková

Pramen: Le B2i : un diplôme du primaire et du secondaire. Le orientations pédagogiques du B2i collège. L'enseignement technique, 2007, č. 213, s. 12-13.

Strukturální nevzdělanost v Německu

Ve Francii se v současné době mluví o tzv. *génération précaire*. Rýsuje se podobně nepříznivý vývoj u mladých lidí v Německu? Každý desátý člověk ve věku 15 až 29 let je tam nyní bez vzdělání. Zároveň se zostřují problémy při přechodu do zaměstnání. Zvláště postižení jsou mladiství s migračním zázemím. Nevzdělanost mezi mladými lidmi se stala součástí struktur vzdělávacího systému. Hledají se alternativní koncepce, které by umožnily získat odborné vzdělání většímu počtu mladistvých.

Značně vysoký počet mladistvých bez ukončené profesní přípravy

I v případě, že se pro teoretické vysvětlení použijí termíny jako je *individualizace v rizikové společnosti, exkluze, sociální uzavření, nerovnost v získávání vzdělanostního kapitálu* nebo *brazilianizace západního světa práce* výsledek zůstává stejný: Strukturální nevzdělanost mladistvých a mladých dospělých ve věku pod 30 let se v Německu dlouhodobě pohybuje na velmi vysoké úrovni. Od roku 1996 patří podle hodnocení mikrocensu každý rok v průměru téměř 1,6 miliónů, tzn. každý desátý 15-29letý člověk, do skupiny mladistvých bez ukončené profesní přípravy. Odstranění tohoto problému pomocí her se statistickými čísly přitom nevede k řešení stejně jako vytváření mediálních termínů k pojmenování tohoto sociálního stavu. V tomto množství se odrážejí sociální důsledky a důsledky vzdělávací politiky projevující se trvajícím nerovnoměrností v nabídce a poptávce na trhu učebních míst.

Absolutní počet nevyučených sice v této věkové skupině ve srovnání s rokem 1996 klesl o 180 000. To je však způsobeno demografickým poklesem. Kvóta nevyučených 15-29letých zůstává v letech 1996 až 2004 relativně stabilní a činí cca 11,3 %. Ovšem jednotlivé skupiny jsou postiženy nevzdělaností ve velmi rozdílné míře. Tradičně vysoký je podíl nevyučených

mladistvých s cizí státní příslušností na počtu stálých obyvatel (viz tabulka).

Podíl mladých lidí bez ukončené profesní přípravy podle věkových skupin a původu, jako procento z celkové populace ve stejném věku

Věkové skupiny	Původ	1996	1998	2000	2002	2004
15-19 let	německý	2,7	3,0	3,7	3,6	3,5
	cizí	11,4	11,7	11,7	10,6	8,5
20-24 let	německý	10,6	11,3	11,1	12,0	11,8
	cizí	38,4	36,5	35,8	36,4	34,4
25-29 let	německý	10,5	9,8	9,5	10,2	10,8
	cizí	41,6	42,1	39,3	39,8	38,3
Celkem 15-29let	německý	8,2	8,0	8,0	8,5	8,6
	cizí	32,0	31,9	31,0	31,4	29,6
Průměr		11,4	11,3	11,0	11,5	11,2

Posun struktur uvnitř skupiny nevyučených

Uvnitř celé skupiny nevyučených existují značné strukturální posuny. Podíl německých mladistvých ve věku do 20 let bez ukončeného vzdělání je při 9,7 % sice relativně malý. Ovšem ve srovnání s rokem 1996 nárůst dosahuje 3,6 %. Výrazně se tento negativní trend projevuje u mladistvých s německou státní příslušností ve věku 20-24 let. Zde se podíl mladistvých bez vzdělání zvýšil ze 23,5 % o 8,1 % na 31,7 %, přičemž jsou postiženi zvláště mladí muži. Příznivější je vývoj

u 25-29letých. V roce 1996 byl v této věkové skupině každý třetí (32,6 %) bez ukončeného odborného vzdělání, v roce 2004 to byla už jen čtvrtina. K pozitivnímu vývoji v této věkové skupině dochází především u žen. U zahraničních mladistvých bez ukončené profesní přípravy vývoj probíhá lépe. Mezi 20-24letými i mezi nejmladšími se podíl lidí bez vzdělání snižuje.

Regionální vývoj probíhá rozdílně

Zajímavé je, že z regionálního hlediska je vývoj relativně heterogenní. Zatímco ve starých zemích byla kvóta nekvalifikovaných (12,1 %) v roce 2004 sice relativně vysoká, ale od té doby zůstává stejná, u nových zemí včetně Berlína se objevuje negativní trend: Zde se kvóta nekvalifikovaných zvýšila celkem o 2,1 % na 8 % - navzdory zlepšení způsobenému připravenosti mladistvých k profesní mobilitě. Především v Berlíně (15,5 %), Brandenburku (8,9 %) a v Sasku-Anhaltsku (7,1 %) je značně více mladistvých bez vzdělání, než bylo ještě před deseti lety. Ve starých spolkových zemích to platí pouze pro Hamburk jako klasický region, kam se za prací dojíždí a kde se nadprůměrný počet nekvalifikovaných v roce 1996 do současné doby zdvojnásobil. V Brémách, Severním Porýní-Vestfálsku, Hesensku, Badensku-Württembersku a Bavorsku se podíl nekvalifikovaných na počtu stálého obyvatelstva od roku 1996 snížil, přičemž se nadprůměrně zlepšily poměry pro mladistvé s migračním zázemím.

Shrnutí

Co znamená tento vývoj v rámci německého systému vzdělávání, zaměstnávání a trhu práce? Jen ve vztahu k systému profesní přípravy je možno konstatovat, že v období mezi lety 1996 a 2004 v průměru stojí proti 1,6 miliónům mladých lidí bez ukončeného odborného vzdělání kolem 1,7 miliónů učňů v duálním systému, 0,9 miliónů mladých lidí ve školních studijních oborech a téměř 1,5 miliónů studentů vysokých a odborných vysokých škol. Téměř jedna třetina mladých lidí je tak ponechána stranou. Nápadné stálosti v kvótách nekvalifikovaných se dosáhlo mj. díky změnám vzdělávacím strategiím mladých lidí. Ti si po dosažení odpovídajícího předchozího školního vzdělání stále více vybírají možnost studovat na vysokých školách a odborných vysokých školách obory poskytujících vyšší kvalifikace (+2,2 %). Také alternativy vzdělávání v celodenních profesních školách jsou podobně často využívány. Duální vzdělávání získává při 1,4 % na relativní závažnosti. Paralelně s poklesem v demografickém vývoji dochází ve zkoumaném období nejvýrazněji k prodlužování doby setrvávání na všeobecně vzdělávacích školách (o 3,5 %). Kdyby mladiství zaujímalí ke vzdělávání podobný postoj jako v roce 1996,

dosahovala by kvóta nekvalifikovaných dnes 13-14 %. Německý vzdělávací systém poskytuje dosud sice dost flexibility a úhybných strategií, aby bylo možné například reagovat na nerovnoměrný trh učebních míst, ne však proto, aby se účinně bojovalo proti nevzdělanosti mladých lidí.

Mladí lidé mají stále více problémů při přechodu ze školy do zaměstnání. Vzhledem ke klesající potřebě odborných pracovních sil při současně stoupajících požadavcích na kvalitu jsou vývojem na německém trhu práce určitým způsobem postiženy také mladší věkové skupiny s ukončenou profesní přípravou. Stav zaměstnanců mladších 30 let, kteří jsou povinni platit sociální pojištění a mají ukončené odborné vzdělání, od roku 1996 klesl o 626 000 lidí (tj. o 14,9 %). Zároveň se o 13,6 % zvýšil počet nezaměstnaných. V důsledku toho se dále zhoršily možnosti zaměstnání pro nekvalifikované mladistvé. V odpovídající věkové skupině klesl stav o 10 % na 720 000 zaměstnanců. K tomu je třeba připočítat to, že v Německu má v současné době 1,7 miliónu mladých lidí pod 30 let marginální zaměstnání. Ve srovnání s červnem v roce 2003, kdy byly údaje poprvé k dispozici, to znamená nárůst o 15,2 % za pouhé dva roky.

Nevzdělanost mladých lidí se stala zjevně „normální“ součástí struktur německého vzdělávacího systému. Navzdory demografickému vývoji, změnám vzdělávacím strategiím mladých lidí a velkému počtu nabídek ke zvyšování kvalifikace se zde strukturálně upevnila oblast, která je pro politiku vzdělávání jen těžko přístupná. Pokud se nepodaří tyto struktury narušit a poskytovat většímu počtu mladých lidí solidní profesní přípravu, mohla by se i v Německu vytvořit *génération précaire*.

Postup pro výpočet kvóty nekvalifikovaných na bázi mikrocensu:

Podíl mladistvých bez ukončeného odborného vzdělání z počtu stálého obyvatelstva. Jako nekvalifikovaní se nepočítají žáci všeobecně vzdělávacích nebo profesních škol, studenti, učni, mladiství ve vojenské popř. civilní službě nebo účastníci dalšího vzdělávání. Mladí lidé, kteří jsou v rámci zaučování registrováni jako výdělečně činní, avšak nemají ukončené odborné vzdělání, se za nekvalifikované pokládají.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Troltsch, Klaus: 1,6 Millionen Jugendliche im Abseits? Strukturelle Ausbildungslosigkeit in Deutschland. Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, 2006, č. 3, s. 44-46.

Co to je zralost pro profesní přípravu?

„Každý čtvrtý žák není kvalifikovaný“. To je konstatování, které se stále objevuje v médiích. Sněm německé průmyslové a obchodní komory uvádí jako příčinu nedostatečnou zralost mladých lidí pro profesní přípravu. Těm se nedostatečná zralost pro profesní přípravu nezřídka připisuje paušálně, aniž by se rozlišovalo mezi strukturálními a individuálními podmínkami jejich znevýhodnění a aniž by se vysvětlilo, co se zralostí pro profesní přípravu vlastně myslí. Ve skutečnosti se (nedostatečná) zralost pro profesní přípravu zdá být spíše sběrným košem pro zcela rozdílné názory než výsledkem fundované analýzy. Článek se zabývá rozdíly mezi veřejným míněním a empirickými zjištěními stavu.

Zralost pro profesní přípravu jako výsledek logicky dosažené shody

Katalog kritérií zralosti pro profesní přípravu¹ Národního paktu pro profesní přípravu a dorost odborných sil v Německu je prvním výsledkem práce různých aktérů, který vymezuje termíny *zralost pro profesní přípravu*, *profesní způsobilost* a *zařaditelnost*, které se používají v diskusi. Podle katalogu se osoba může považovat za zralou pro profesní přípravu, když splňuje všeobecné parametry vzdělávací a pracovní činnosti a má minimální předpoklady pro vstup do profesní přípravy. Naproti tomu osoba je způsobilá pro určitou profesi, když může plnit profesně specifické požadavky a když profese vykazuje parametry, které přispívají k profesní spokojenosti osoby. A nakonec osoba je zařaditelná, když při existující profesní způsobilosti její zařazení do profesní přípravy nebo profesní činnosti není ztíženo, nebo dokonce znemožněno omezeními závislými na trhu, podmíněnými podnikem nebo oborem nebo individuálními omezeními popřípadě omezeními vztahujícími se k okolí.

Vedle snahy normovat jednotlivé termíny je v Katalogu kritérií pro zralost pro profesní přípravu blíže popsán termín *zralost pro profesní přípravu* pomocí kompetencí ve formě seznamů charakteristik. Charakteristiky lze rozdělit do tří oblastí:

- všeobecné vzdělání;
- personální a sociální kompetence;
- znalosti o profesním světě.

Termín *zralost pro profesní přípravu určit* je i tak velmi vágní, např. pokud jde o počet kompetencí, míru požadovaných dovedností a kompetencí a hodnocení kompetencí navzájem.

Zralost pro vzdělávání ve světle empirických výzkumů
S expertním monitorem Spolkového ústavu odborného vzdělávání (BIBB) se vykočilo první cestou, abychom se ve větším rozsahu empiricky přiblížili konstrukt *zralost pro profesní přípravu*. Empirický přístup byl také zvolen při průzkumu v regionu Weser-Ems, kde byly

vedle učitelů, kteří byli z anket často vyřazeni, dotazovány také podniky. Cílem průzkumu mj. bylo poskytnout empiricky-deskriptivní pohled na to, zda a jak dalece se zveřejněné mínění týkající se konstrukt *zralost pro profesní přípravu* shoduje se zkušenostmi podniků popřípadě učitelů.

Ankety se zúčastnilo 86 podniků (z 367 náhodně vybraných), které v průměru nabízejí 6 učebních míst. Uspokojivá míra odpovědí, téměř 25 %, ukazuje, jaký význam podniky této tematické příkladají. Po třech dotaznících bylo zasláno náhodně vybraným 323 školám (všechny školní formy). 151 z těchto škol zaslalo zpět celkem 304 dotazníků. Vysokou míru návratnosti lze rovněž považovat za potvrzení zájmu škol popřípadě učitelů. Učitelé svazy se však určování toho, co zralost pro profesní přípravu znamená, téměř nezúčastnily.

Zralost pro profesní přípravu z pohledu učebních závodů a učitelů

Zeptáme-li se škol a podniků na charakteristické znaky chybějící zralosti pro profesní přípravu, tak často shodně uvádějí především nedostatek věcné kompetence, personální kompetence a sociální kompetence. Méně často obě skupiny udávají deficity v sociálním prostředí. Pokud jde o následné označení chybějící zralosti pro profesní přípravu ukazují se v posuzování škol a podniků značné rozdíly. Školy výrazně častěji než podniky uvádějí např. nedostatečné sekundární čtenosti a nedostatečnou motivaci. Pouze asi 25 % podniků považuje tyto znaky jako označení chybějící zralosti pro profesní přípravu.

Při dotazech na kompetence, kterými disponují uchazeči popř. absolventi škol ve srovnání se stavem před deseti lety, uvádí téměř 30 % zástupců podniků, že dnes vykazují jiné, důležité kompetence. Z učitelů s tím souhlasí téměř 58 %. Jsou to tyto kompetence:

- počítačová/mediální kompetence;
- sociální kompetence;
- metodická kompetence;

- personální kompetence.

Znalost výpočetní techniky uvádějí především učitelé a personální kompetence převážně zástupci podniků.

Pozorujeme-li, jak hodnotí vývoj úrovně uchazečů v posledních deseti letech učební závody a učitelé, vidíme překvapující obraz. V průměru sdílejí učební závody i učitelé názor, že úroveň uchazečů pokud jde o sociální a personální kompetenci zůstala stejná. Již několik let je shodně zmiňována klesající úroveň odborných kompetencí. Toto hodnocení souhlasí pouze u odborné kompetence s výsledky, které sdělují různé průmyslové a obchodní komory. Totéž platí pro výsledky, které zjistil expertní monitor BIBB.

Hodnocení učebních podniků ve vztahu k uchazečům není tak jednoznačné, jak to vyplývá ze zveřejněných výpovědí o dovednostech a znalostech mladistvých. Stížnosti na „hloupé žáky“ v této formě nemají opodstatnění. Mnohem více se ukazuje heterogenní obraz, potud se u uchazečů nedá rozeznat žádný *jednoznačný profil kompetencí*. Příklad: Zdvořilost, přívětivost a spolehlivost, týmová a komunikační dovednost se uvádějí spíše jako existující. Naproti tomu schopnost reakce na kritiku a konflikty, disciplína, vytrvalost a dovednost chovat se adekvátně k situaci se podle podniků u uchazečů spíše nevyskytují.

Hodnocení absolventů školami se naproti tomu blíží zveřejněným výpovědím o dovednostech a znalostech mladistvých. Převažující část odborných, sociálních a personálních kompetencí se posuzuje jako spíše neexistující. Jako spíše existující jsou hodnoceny: týmová dovednost, komunikační dovednost, znalosti výpočetní techniky, dodržování pravidel chování, dovednost jednání s druhým pohlavím a s jinými kulturami.

Jak vypadá obraz učňů? Z celkového počtu 30 hodnocených dovedností a znalostí je větší počet u učňů hodnocen jako spíše existující. Mimo jiné je to znalost výpočetní techniky, dovednost jednání s druhým pohlavím, zdvořilost, týmová dovednost, dovednost při kontaktu s ostatními kulturami, dodržování pravidel chování, připravenost podávat výkon, spolehlivost a kulturní techniky. To znamená, že zčásti jsou mnohem lépe hodnoceny klasické pracovní a sociální čnosti a sociální kompetence než u uchazečů popř. absolventů škol. To na jedné straně dokládá, že si podniky vybírají z uchazečů ty nejlepší. Na druhé straně je to náznak toho, že se u učňů během profesní přípravy tyto kompetence zdokonalují.

Jako spíše neexistující dovednosti a znalosti (napros-to shodně se zveřejněným míněním) podniky uvádějí:

- ekonomické, přírodovědné a technické znalosti;
- všeobecné vědomosti;
- dovednost jazykového vyjadřování;

- dovednost řešit problémy;
- myšlení v souvislostech;
- duševní bystrost;
- dovednost prezentace;
- dovednost plánovat si profesní dráhu.

Shrnutí

Průzkum ukázal rozdíl mezi všeobecným žalozpěvem a konkrétními zkušenostmi především ze strany podniků. To platí pro kulturní techniky i pro řadu klasických sociálních a pracovních čností.

Je to náznak toho, že se při veřejné debatě o mladistvých (ne)zralých pro profesní přípravu nejedná podružně o debatu vedenou v něčem zájmu, která postrádá věcnost. Diskuse jsou přednostně vedeny ve formách směřovaných k veřejnosti, například formou prohlášení příslušných svazů v tisku.

Výsledkem je mj. to, že odborníci nezdědka tyto veřejně sdělované poznatky (nereflektovaně) přejímají a rozšiřují, takže získávají status faktického stavu. Katalogy požadavků – například různých průmyslových a obchodních komor – se stanou samozřejmostí, aniž by se někdo dotazoval, jak se uvedené požadavky u absolventů škol projevují. Proto je potřeba uvítat to, že okruh odborníků zabývajících se zralostí pro profesní přípravu předložil první návrh v tom smyslu, aby se pro zralost pro profesní přípravu vyjmenovala kritéria. V *Katalogu kritérií pro zralost pro profesní přípravu vzdělávání* je zdůrazněno, že se jedná o první argumentační podklad, který je třeba dále rozvíjet.

Že to je nutné, dokazují zveřejněné katalogy požadavků. Ty obsahují velký počet kompetencí, který je však omezen jazykovou zběhlostí tvůrců. Rozpětí sahá od kulturních technik až po znalosti o kulturách Evropy. Tato problematika se také projevuje v průběhu diskuse o vzdělávacích standardech, vedle které se diskuse o zralosti pro profesní přípravu občas nachází.

Místo sestavování dalších katalogů kompetencí by se měl jako výchozí bod věcně orientované diskuse zvolit návrh „Expertního kruhu zralost pro profesní přípravu“. Zda a jak dalece se dovednosti a znalosti formulované v katalogu kritérií osvědčí jako vhodné, to se musí ukázat. Stále zůstávají nezodpovězeny otázky týkající se stanovení úrovně a hodnocení i když se na chybějící analýzu konstruktů zralost pro profesní přípravu poukazovalo již před více než 30 lety.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ *Kriterienkatalog zur Ausbildungsreife.*

Pramen: Rebmann, Karin – Tredop, Dietmar: Ausbildungsreife – Worthülse ohne Inhalt? Berufsbildung, 2006, č. 102, s. 3-6

Sociální kompetence mistrů odborné výchovy

Mistři potřebují odbornou i sociální kompetenci. Učni na začátku učení jsou často ve vývojové psychologické fázi puberty. Mistři musí brát ohled na možné problémy a konflikty v soukromí učňů. V kritických situacích je potřebná notná dávka citlivosti a tolerance, aby učni neztratili motivaci. Zároveň musejí mít mistři vždy na zřeteli vzdělávací cíl. Často jsou sociálními poradci, kteří rádi mladým lidem při řešení kritických situací mimo podnik.

Změněné chápání úlohy mistra odborné výchovy

Změněné chápání úlohy mistra spočívá v poskytování odborné kompetence a zároveň v podporování metodické kompetence, osobní kompetence a sociální kompetence s cílem vzdělávat odborné síly schopné kompetentního jednání.

Učni mají do podniku přinášet své odborné znalosti (=odborná kompetence) samostatně (=metodická kompetence), angažovaně (=osobní kompetence) a v týmu (=sociální kompetence).

Sociální kompetence (budoucích) odborných sil

Spolkový ústav odborného vzdělávání (BIBB) v Berlíně zkoumal 4000 inzerátů nabízejících místo. Zjistil, že v 72 procentech podniky kladly zvláštní důraz na sociální kompetence.

K sociálním kompetencím především patří připravenost ke spolupráci a týmová dovednost. Žádaný je týmový duch, ne „osamělý hnidopich“, připravenost k výměně zkušeností a informací a přizpůsobování se organizačním formám orientovaným na spolupráci.

Pro všechny (budoucí) odborné síly má význam zdvořilost a přívětivost, která by se měla projevovat v kultivovaném způsobu jednání se zaměstnanci a především se zákazníky.

Dále u odborných sil cení dovednost řešit konflikty. Vysokou hodnotu představuje připravenost ke klidnému a konstruktivnímu urovnávání rozdílných názorů a jazyková a argumentační dovednost místo agrese.

Po odborných pracovnících se požaduje také tolerance. To znamená například akceptování jiných názorů, zastávání základních hodnot společnosti a odmítání netolerance a agresivity.

Výcvik sociální kompetence u učňů

Sociálně kompetentní mistři odborné výchovy mohou učit sociální kompetenci učně, např. připravenost ke spolupráci a týmovou dovednost. Pro takový výcvik je vhodná fáze dospívání, kdy se klade důraz na city.

Fáze dospívání u učňů

Z hlediska psychologického vývoje se učně většinou nachází ve „vnitřně pohnuté“ fázi dospívání, popř. v přechodu z dětského věku do věku dospělosti.

Puberta trvá u dívek zhruba od 12 do 21 let, u chlapců od 14 do 25 letu. V této životní etapě probíhá první krok profesní socializace prostřednictvím profesní přípravy v podniku.

V profesní přípravě směřuje proces socializace primárně k poskytování kvalifikací pro budoucí profesní činnost, což zahrnuje i dovednosti pro spolupráci a týmovou práci v moderním světě práce.

Omezují nebo podporují citové krize podmíněné vývojem proces přizpůsobování se učňů sociálnímu prostředí? Jaká motivující síla by mohla tento proces ovlivnit?

Ve vývojové psychologii jsou socializující obavy v průběhu dosavadní životní historie chápány jako hnací síly v socializačním procesu; tak se může již u malého dítěte projevit strach z potrestání, např. z chování matky, když se dítě umaže.

V dospívání, jako v přechodné fázi mezi dětstvím a dospělostí, se u učňů tyto socializující obavy prohlubují; dochází k boji o identitu, např. o stabilní osobnost, který je doprovázen „dramatickými“ tělesnými změnami.

Vývoj dospívání u učňů směřuje k získání identity v napětovém poli různých sociálních prostředí. Je to především rodina, skupina vrstevníků (*peer-group*), škola a pracoviště. Skupina vrstevníků hraje v procesu socializace důležitou roli, např. nahrazuje rodinu jako útočiště, má stabilizující vliv nebo poskytuje vzory pro přebírání.

V rodinném prostředí si mladý člověk uvědomuje očekávání, která jsou do něj vkládána: bude sám vydělávat peníze a stát na vlastních nohou. Učitelé a mistři odborné výchovy jej většinou směřují k profesnímu úspěchu, on však kromě toho musí bojovat s řadou problémů, jako jsou např. starosti se školou a s budoucností, problémy se sebou a finanční potíže.

Lze konstatovat, že během citové intenzivní fáze dospívání posouvají prohloubené obavy proces socializace ke stabilní osobnosti – pokud nejsou obavy prožívány příliš silně nebo příliš slabě.

Jak však může mistr učit učně připravenosti ke spolupráci a týmové dovednosti?

Příklad koncepce výcviku

Koncepce byla realizována ve velkém automobilovém podniku. Výcvik byl určen obchodní učně, zvláště v učebních oborech kancelářský a průmyslový obchodník (*Büro- und Industriekaufmann*), jako pětidenní externí seminář. Každý učeň má možnost zúčastnit se semináře dvakrát, vždy s rozdílnou obsahovou náplní.

Výcviku provádějí podnikoví mistři odborné výchovy/školicelé z oblasti profesní přípravy a dalšího vzdělávání se skupinově dynamickým těžištěm práce.

Cílem výcviku je rozvoj těchto klíčových kvalifikací:

- **Kreativita** se chápe jako překonání vlastních myšlenkových bariér a cílené hledání nových řešení. Výcvikem se má u učňů opět probudit individuální, možná skrytá kreativita.
- **Samostatnost** jako další individuální dovednost učně se projevuje schopností vyřizovat únosné pracovní úkoly bez pokynů. Podpůrně přitom působí schopnost flexibilního přístupu k novým úkolům. Výcvik má v učních podporovat sebedůvěru, popř. důvěru ve vlastní dovednosti.
- **Komunikační dovednost** patří spíše k sociálním dovednostem či kompetencím učně. Zahrnuje mj. schopnost vcítit se do situace druhých lidí, objasnit vlastní cíle a aktivně naslouchat při rozhovoru.
- **Kooperační dovednost** je další sociální kompetence učně. Vztahuje se na schopnost vzájemné důvěry, dovednost zaměřit se na cíle ostatních, být ochoten k předávání informací nebo ke kompromisu.

Popsané klíčové kvalifikace se vztahují i na situaci pracovní skupiny během výcviku. Osobní kreativita a

„vnitřní“ samostatnost jednotlivých členů skupiny oživuje řešení problémů, popř. spolupráci pro dosažení společného cíle. Člen skupiny disponující výraznou kooperační dovedností, pravděpodobně vykazuje i dovednost ke komunikaci. Takto může být požadovaná paleta klíčových kvalifikací v situaci pracovní skupiny zaměřena na kooperační dovednost.

Rozhodující pro skutečné fungování pracovní skupiny je ochota jednotlivců spolupracovat. Připravenost ke spolupráci závisí na dosavadních skupinových zkušenostech jednotlivce, např. ve škole a v kruhu přátel. Nové pozitivní zkušenosti posilují vůli ke spolupráci.

Cílem výcviku je umožnit učňům pozitivní skupinové zážitky. Pozitivní není shodné s harmonickým, chápe se jako pozitivní zažití urovnávání a řešení konfliktů během skupinové práce.

Pozitivní zkušenosti se spoluprací během semináře mohou zvýšit připravenost ke spolupráci s kolegy na pracovišti. Podle názoru vedení oddělení vzdělávání velkého podniku se dá pozorovat posun v chování, kterého si však učni jsou málo vědomi a těžko ho vyjádří slovy. Šance na využití poznatků z výcviku silně závisí na prostředí učňova pracoviště.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen:

Dassler, Stefan: Sozialkompetenz als Anforderung an Ausbilder. Wirtschaft und Berufserziehung, 2006, č. 3, s. 34-36.

Kariérní poradenství na vysokých školách

Career centra v německých vysokých školách roli prostředníka mezi absolventy a hospodářskou sférou nezvládají. Chybí jim personál, často jsou na vysokých školách pokládána za nevídané strážníky. K tomuto závěru došlo kolem šedesáti vedoucích career center a personálních vedoucích významných podniků na společném semináři u Heidelbergu. Pozvání organizovala MLP¹ a Centrum pro vědecký management.

Zástupci hospodářské sféry si stěžovali, že mnoho absolventů není schopných zformulovat uchazečské podklady nebo se prezentovat při pohovoru. *Career centra* by měla zlepšit kvalitu svých poradenských nabídek s pomocí externích partnerů a podniků. Úzká spolupráce mezi vysokými školami a hospodářskou sférou při podporování kariéry absolventů by mohla pomoci k tomu, aby se vynaložené náklady při získávání dorostu dostaly pod kontrolu.

Odborná vysoká škola Mannheim, Univerzita Heidelberg a Obchodní vysoká škola v Lipsku již se společností MLP spolupracují tak, aby jejich studenti byli prostřednictvím školení a seminářů na ucházení se o zaměstnání a kariérní start lépe připraveni.

Pramen:

Personalchefs kritisieren unzureichende Karriereberatung der Hochschulen. Career Center. Duz Nachrichten, 62, 2006, č. 1, s. 16.

---

¹ <http://www.mlp.de>

Co nového v časopisech

<p>Formation Emploi</p> <p>Calderón, José Le travail face à la restructuration productive: le cas d'un centre d'appels. [<i>Práce čelí produktivní restrukturalizaci: případ call center.</i>] Formation Emploi, 2006, č. 96, s. 11-24, lit. 24. <i>Call centra</i> zosobňují řadu trendů, které celkově ovlivňují svět práce. Nadále se již nehodnotí a neracionalizuje jen čas strávený prací a její výsledky. Řídící pracovníci čím dál tím více připouštějí význam subjektivního postoje zaměstnance, tzn. vloženým hodnotám a mobilizovaným schopnostem v práci a v její účelnosti. Zaměstnanec musí využívat čas a kompetence co nejúčinněji se zřetelem k úkolům podniku. Začnou-li se řídicí pracovníci zabývat subjektivními postoji zaměstnance, dostane se do hry i využívání pracovní doby. K ověření této dvojí hypotézy autor využil výsledky výzkumu v <i>call centrech</i>.</p>	<p>Dubrion, Benjamin Qu'est-ce qu'un „bon apprenti“ du supérieur? [<i>Co to je „dobrý učeň“ ve vysokoškolském vzdělávání?</i>] Formation Emploi, 2006, č. 96, s. 93-105, 1 tab., lit. 28. Příprava na základě učební smlouvy v podnicích a hodnocení práce učňů. Analýza zjišťuje, do jaké míry je hodnocení práce učně v podniku závislé na nástrojích hodnocení přizpůsobených pro přípravu na základě učební smlouvy na vysokoškolské úrovni. Analýza ukázala tři kategorie „dobrých učňů“: výkonný učeň, samostatný učeň a učeň – technik. Z teoretického hlediska studie zpochybňuje přístupy, které považují individuální kompetence za přirozené aktivum místo za sociální konstrukt. Z praktického hlediska navrhuje, že nástroje hodnocení práce by měly být považovány za způsoby regulování kurzů přípravy na základě učební smlouvy.</p>
<p>Boudesseul, Gérard Des aides-éducateurs „sans qualités“: cas limites ou révélateur? [<i>Pomocní vychovatelé „bez kvalit“: omezené nebo charakteristické případy?</i>] Formation Emploi, 2006, č. 96, s. 36-51, lit. 30. Jak to, že prosté organizační nahodilosti a každodenní pracovní vztahy mohou vyvolat procesy, které postupují proti cílům, k nimž všichni směřují? Jak metoda přijatá celou institucí někdy ohrožuje úspěšnost integračních plánů, ačkoliv tyto plány přispívají systému, protože podporují získávání kompetencí. Obtíže francouzského vzdělávacího systému s organizováním přechodu pomocných vychovatelů do zaměstnání ukazují, jak mají problémy tendenci narůstat, navrhne-li se srovnávat účinnost veřejně podporovaných postupů zaměstnanosti s jinými postupy. Příběhy 12 pomocníků ukazují, jak pracovní prostředí, které by mělo poskytovat příznivé podmínky pro uznávání nových kompetencí, končí produkováním nové kategorie zaměstnanců „bez kvalit“, většinou žen.</p>	<p>Louvel, Séverine Les doctorants en sciences expérimentales: futur collègues ou jeunes collègues? [<i>Doktorandi v experimentálních vědách: budoucí kolegové nebo mladí kolegové?</i>] Formation Emploi, 2006, č. 96, s. 53-66, 5 tab., lit. 16. Doktorandi zaměstnaní v době psaní disertační práce mají dvojí status: jsou zároveň studenty a pracovníky. Na příkladu doktorandů z chemie a biologie lze ukázat, jak obtížné je uznat status pracovníka na místě činnosti, v laboratořích. Místo vzdělávání a práce je analyzováno ve třech rovinách budování sociálně profesního statusu: činnost, pracovní vztahy, účast na kolektivním životě laboratoře. Druhé dvě roviny staví doktorandy více do pozice budoucích kolegů, kteří se následně zapojí do výzkumných kruhů, spíše než „mladých kolegů“, kteří jsou plnými členy profesní skupiny. Studie je založena na etnografickém šetření ve dvou laboratořích.</p>
<p>Devineau, Sophie Les jeunes jugent le travail: paroles de jeunes diplômés du baccalauréat professionnel. [<i>Postoje mladých lidí k práci: slova mladých držitelů profesního bakalářeátu.</i>] Formation Emploi, 2006, č. 96, s. 67-79, lit. 10. 18 měsíců po získání profesního bakalářeátu vyjadřovalo 902 mladých lidí, kteří nově vstoupili na trh práce, mínění o absolvované profesní přípravě. Ukázalo se, že jejich postoj k práci není apriori negativní, domnívají se, že nabyté vzdělání jim umožní snadno postupovat v kariérní dráze. Práce si cení, protože situace na trhu práce není příznivá. I když mohou být z pedagogického hlediska profesní bakalářeáty úspěšné, neznamenají automaticky snazší uplatnění na trhu práce.</p>	<p>Bigote, Capucine De la reconnaissance d'une qualification professionnelle: les intervenants éducatifs en centres éducatifs renforcés. [<i>Uznání profesní kvalifikace: učitelé z praxe ve střediscích nápravné výchovy.</i>] Formation Emploi, 2006, č. 96, s. 25-37, lit. 8. Střediska nápravné výchovy, kam jsou z rozhodnutí soudu posíláni mladiství delikventi, mají pro učitele obtížnější pracovní podmínky. Rychlá obměna žáků, pracovní prostředí, blízký styk s žáky apod. odrážejí kvalifikované učitele od toho, aby zde pracovali. Vedení středisek proto musí přijímat nekvalifikované lidi, kteří mají motivaci a zkušenosti, jež však nejsou uznány ve formě kvalifikace. Článek se zabývá možnostmi, jak těmto nekvalifikovaným učitelům uznat jejich profesní kvalifikace.</p>

Nové knihy v knihovně

Australian vocational education and training. Research messages 2006. [Australské odborné vzdělávání a příprava. Hlavní myšlenky výzkumů z roku 2006.] Adelaide, National Centre for Vocational Education Research 2007. 42 s.

Sg. 26199

Seznam výzkumů uskutečněných v roce 2006. Jejich charakteristika a stručný popis jsou doplněny odkazem na internetové stránky.

Schulze, Ralf – Roberts, Richard D. (eds.): **Emoční inteligence.** Přehled základních přístupů a aplikací. 1. vyd. Praha, Portál 2007. 367 s.

Sg. 26204

Model popisuje, jak si vlivem základních temperamentových vlastností osvojujeme emoční dovednosti a sebeporozumění. Například temperament v interakci se situačními faktory má vliv na dovednosti řízené pravidly. Většina tohoto učení je verbální povahy a verbální dovednosti také usnadňují osvojování dovedností. Některé stránky temperamentu (např. přílišná náchylnost ke stresu) však mohou narušovat konverzaci dítěte s pečovatelem a oddalovat učení emočních dovedností.

Průcha, Jan – Walterová, Eliška – Mareš, Jiří: **Pedagogický slovník.** 4., aktualiz. vyd. Praha, Portál 2003. 322 s.

Sg. 26205

e-learning Termín se u nás používá v této anglické podobě nebo v překladu jako „elektronické učení/vzdělávání“. Označuje různé druhy učení podporovaného počítačem, zpravidla s využitím moderních technologických prostředků, především CD-ROM. Elektronické učení se rozšiřuje zejm. ve sféře distančního vzdělávání a podnikového vzdělávání.

Dlabolová, Miroslava: **Polygrafie.** Vývoj kvalifikačních požadavků ve skupinách příbuzných povolání. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2007. 19 s.

Sg. 26207

Šítotisk jako významná průmyslová tisková technika zaujímá významné místo v oblasti reklamního trhu, stejně jako obalů.

Doubrovová, Zuzana: **Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů.** Vývoj kvalifikačních požadavků ve skupinách příbuzných povolání. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2007. 28 s.

Sg. 26208

Bezprostřední působení nábytku na psychickou i fyzickou stránku člověka dává specifický charakter tomuto oboru.

Vážná, Blanka: **Umělecká řemeslná výroba.** Vývoj kvalifikačních požadavků ve skupinách příbuzných povolání. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2007. 19 s.

Sg. 26209

V uměleckořemeslných povoláních se konkrétní technologické postupy příliš nemění, neboť se jedná o tradiční výrobní postupy.

Piřha, Petr: **Výchova, naděje společnosti.** 1. vyd. Praha, Poustevník 2006. 199 s.

Sg. 26210

Obžerství v jídle a pití není jediné. Existuje i subtilnější a stejně nebezpečné obžerství intelektuální a kulturní. Konzumní způsob života vede lidi i k přesytenosti informacemi a zážitky kulturního charakteru. Je to vsutku stejně jako s jídlem a někdy se to i vzájemně doplňuje. Pohled na televizního vytrvalce, který bezmyšlenkovitě civí na 116. pokračování seriálu X, které se nijak zvlášť neliší od 115 předchozích, a přepne na 234. díl seriálu Y a po něm na detektivku ... a přitom stejně bezmyšlenkovitě sahá do pytlíku se slanými či sladkými křupatinami, je smutný pohled. Nepevné, sádlem obalené tělo řízené zemdlým rozumem ochable reagujícím na podněty barevných světél je nehezky obraz, kam až dospěla královská lidská bytost.

Historická dílna. Sborník příspěvků přednesených v roce 2006. I. Editoři Štěpánka Karlová, Veronika Lišková, Jiří Stočes. 1. vyd. Plzeň, Západočeská univerzita 2006. 168 s.

Sg. 26211

Dohled nad špitálem měli úředníci, kteří zajišťovali jeho provoz, vedli účetnictví a podávali zprávy městské radě, v níž většinou sami zasedali. ... Se špitálníky žila přímo v domě šafářka nebo také hospodyně, která dohlížela na denní řád a pořádek. ... Hospodyně si ročně vydělala 1 zlatý 30 krejcarů, což bylo poměrně málo, ale zřejmě ve špitále měla zdarma byt a zajištěny všechny potřeby. Krátkodobě tu patrně bydlel i hrobník ...

Bauer, Michal – Chytilová, Julie: **Děti z Lugasy.** 1. vyd. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2006. 94 s.

Sg. 26212

Zpřístupnění vzdělání širokým vrstvám považujeme za základní kámen cesty z africké chudoby. ... Vzdělání lidé myslí i na budoucnost, neutráť svůj výdělek hned druhý den. ... Řada dětí nemá jinou možnost než následovat životy svých rodičů, kteří si ve školních lavicích moc neposeděli. Není, kdy by jim platil školné, protože neuvěřitelné množství dětí je postiženo předčasným odchodem rodičů. Není, z čeho jim platit školné, neboť otcové jsou buď chudí, nebo rychle utrácí a mají příliš mnoho dětí. I přes mírný pokrok v minulých letech je více státům placeného školství v Africe hubbou vzdálené budoucnosti. Neposkytnutím šance odchodit alespoň základní školu se vzorce chování, které podemílají ekonomický rozvoj, přenáší z generace na generaci. ... Rovněž v Evropě a v Americe před druhou světovou válkou ... došlo nejprve k nárůstu obecné vzdělanosti a teprve potom se začala rychle zvyšovat životní úroveň lidí.

Qualifications Systems. Bridges to lifelong learning. [Systémy kvalifikací. Mosty k celoživotnímu vzdělávání.] 1. vyd. Paris, OECD 2007. 237 s.

Sg. 26214

Z obsahu: Politické odezvy na zlepšení národních systémů kvalifikací, kvantitativní důkazy o vlivu systémů kvalifikací na učení, interakce mezi zainteresovanými stranami a systémy kvalifikací ...

Činnost oborových skupin. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2007. 28 s.

Sg. 26216

Cílem odborného vzdělávání, které vede k dosažení středního vzdělání, je připravit žáky na smysluplný a odpovědný osobní, občanský a profesní život. Důraz na vyváženou reflexi všech tří uvedených cílů je typický zejména pro počáteční vzdělávání. Proto se programy ve všech jednotlivých případech zaměřují nejen na přípravu budoucího pracovníka, ale též na celkový rozvoj osobnosti žáka a výchovu a vzdělávání občana, člena společnosti ...

Rýznar, Ladislav – Šimonová, Andrea: **Evropská veřejná správa**. 2., dopl. vyd.

Praha, Ministerstvo vnitra 2006. 231 s. Sg. 26218

Veřejná správa Belgie, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Irsko, Itálie, Kypru, Německo, Nizozemska, Portugalska, Rakouska, Slovinska, Španělska, Švédsko, Velké Británie.

Ke konci 19. století objevili malou rybářskou vesničku na francouzské Riviéře malíři, které sem přivedlo jasné provenzálské světlo, a brzy se jich zde usadila celá kolonie. ... Dnes St. Tropez patří hlavně penězům a těm, co je mají. ... Asi nejslavnější italskou pizzou je Margherita ... V červenci roku 1889 byl ... osloven italský výrobce pizzy Raffaele Esposito, aby připravil nějakou specialitu pro královnu Markétu Savojskou. ... podtrhl italský charakter pizzy také toppingem v národních barvách – bílou (mozzarella), červenou (rajčata) a zelenou (čerstvá bazalka).

Flegr, Jaroslav: **Zamrzlá evoluce, aneb, je to jinak, pane Darwin**. 1. vyd., dotisk. Praha, Academia 2007. 326 s. (Galileo ; sv. 4)

Sg. 26219

Z hlediska vzniku organizovanosti i komplexity je pak podstatné, že složitost systému v evoluci velmi často narůstá právě díky tomu, že evoluce postupně vrší záplatu na záplatu, tedy že opravuje důsledky jednotlivých chyb, místo aby tyto chyby jednoduše a cíleně odstranila. ... Ovšem jak jsme si ukázali na příkladu obratlovčích oka, v některých případech se určitá nevýhoda (například nedokonalé oko vyžadující pro své fungování vznik nesmírně dokonalého mozku) může časem nečekaně proměnit v zásadní výhodu.

Metodický portál www.rvp.cz. Výběr příspěvků. Praha, Výzkumný ústav pedagogický 2007. 125 s. Sg. 26220

Další princip umožňující hrát doprovody prvníčkům, kteří neumějí hrát na klávesy, je pentatonická aleatorika. Aleatorika je skladebný postup, v němž skladatel nepředpisuje přesně tóny, které má interpret hrát, nýbrž dává mu pouze omezující pravidla, v jejichž rámci interpret improvizuje. Pětistupňová řada bez půltónů má totiž tu výhodnou vlastnost, že v ní vše konsonuje se vším, takže v ní nezáleží na tom, který tón žák zahraje.

Šlachta, Mojmir: **Ohniska napětí ve světě**. 1. vyd. Praha, Kartografie 2007. 187 s. Sg. 26221

... v Belgii zároveň působí 6 vlád a 6 parlamentů (orgány federální, vlámské, valonské, Bruselu, francouzského společenství a německo-jazyčné komunity). Pravomoci všech úřadů státní správy jsou podrobně vymezeny, v ústřední vládě působí vždy stejný počet nizozemsky (vlámsky) a francouzsky hovořících ministrů, premiér (od července 1999 Guy Verhofstadt, Vlám)

na politické scéně manévruje s vyváženým užitím obou jazyků. Francouzsky umí více než polovina Vlámů, ale nizozemsky (vlámsky) jen 19 % Valonů.

Běžně se neví, že ČLR není vůbec etnicky homogenní. Čínština jasně rozlišuje Čiňany jako občany státu a Čiňany etnické, hovořící čínsky, tedy Chany (Hany). Chanů je drtivá většina (90,6 % v r. 2005), ale neobývají zdaleka celé území a jejich podíl se v důsledku limitované porodnosti dokonce mírně snižuje.

I Afrika může zbohatnout, ale bude to nějakou dobu trvat. Aby se stala součástí moderního světa, budou její obyvatelé muset více studovat, lépe pracovat, šetřit a investovat.

Řezníčková, Kateřina: **Študáci a kantoři za starého Rakouska**. České střední školy v letech 1867-1918. 1. vyd. Praha, Libri, 2007. 215 s. Sg. 26222

Z nepovinných předmětů školy obvykle nabízely krasopis, těsnopis, kreslení, zpěv, živé jazyky (nejčastěji francouzštinu) a tělocvik. Postupem času se některé z nich přesouvaly mezi povinné předměty. ... Krasopis využívali prakticky jen studenti nižšího gymnázia (často byla některým chlapcům jeho návštěva důrazně doporučena ...).

Technika v 11 jazycích: čeština, němčina, angličtina, francouzština, italština, španělština, portugalština, holandština, švédština, polština, maďarština. 1. vyd. Praha, Grada 2003. 1135 s. (Odborný slovník) Sg. 26223

křížový šroubovák; Kreuzschlitzschraubendreher; Phillips screwdriver; tournevis cruciforme; giravite per vite con intaglio a croce; destornillador de estrella; chave de fendas Phillips; kruiskopschroevendraaier; krysspärmejsel; wrętak do wrętów z rowkiem krzyżowym; csillagcsavarhúzó.

Piřha, Petr: **Učitelé, společnost a výchova**. 1. vyd. Praha, Karolinum 1999. 217 s. Sg. 26226

Vzdělanost a vzdělání jsou zásadně potřebné především pro náš volný čas. Opomíjení této přípravy na život bude se stále více projevat, a to velmi negativně. Množství lidí, kteří právě nebudou mít nic na práci, bude narůstat. Protože nuda je ještě silnější než lenost, budou se tito lidé něčím zabývat. A pokud nebude dostatečně kultivována jejich schopnost naplňovat čas, oddají se masově destruktivním činnostem.

Krise maturity ... Argument, že přece všichni mají právo na vzdělání, je ... neplatný. ... jediné právo, které každé dítě má, je právo na vzdělávání. ... málo nadaným má být poskytována zvýšená péče. ... Avšak rovnost ve výsledku vzdělávání nelze zařídit jinak, než že by se zakázalo pokračovat tam, kam dojde největší nedouk. ... školy odvíjejí svou prestiž od toho, že poskytují maturitu. Ve skutečnosti je ... důležité, zda absolvent určité školy je schopen odvádět dobrou práci a také ji odvádí. Co nám bude platné, že truhlář, který dik určitému nadání v teoretických předmětech má maturitu, nikdy nesvede udělat čtyři stejně dlouhé nohy u stolu. Je to stejné, jako když s nosem vzhůru velmi špatně učí na druhém stupni nějaký PaedDr.

Mjörnheden, Tomas: **Ariadne. Guidelines for web-based guidance**. <http://www.ariadneproject.org>. Bucharest, Afir Publishing 2004. 231 s. Sg. 26224

Znovuobjevené knihy

Dewey, John: *Demokracie a výchova*. Praha, Laichter 1932. 497 s. (Laichterova filosofická knihovna ; Sv. 3) Sg. 19370

Klíčem k blaženosti je zjistiti, k čemu je kdo způsobilý, aby to konal, a zajistiti mu možnost, aby to vykonávati mohl. Nic není tragičtějšího, než když se člověku nepodaří objeviti pravé své životní povolání, nebo když zjistí, že se ho minul, nebo byl okolnostmi donucen k povolání, které je mu cizí. Správné za-

městnání prostě znamená, že se schopnost člověka může přiměřeně zaměstnati a že při práci je co nejméně třenic a co nejvíce uspokojení. ... Věří se např. obecně, že práce otroků byla konečnou marnotratnou a škodlivou i s hlediska čistě hospodářského, že nebylo dostatečného popudu, aby řídil dílo otroků, a že to tedy bylo mrhání sil. Ba, ježto otroci byli omezeni na předepsaná povolání, že prý jistě mnoho nadání zůstalo nevyužito ku prospěchu celku a tedy přišlo na zmar.

John Dewey, americký filozof a pedagog, 1859 - 1952.

Zajímavé internetové adresy

Portugalské předsednictví EU

Na stránkách portugalského předsednictví najdete množství informací o minulosti, současnosti a budoucnosti této země. Větrný mlýn je tam symbolem životního prostředí, historickou i moderní architekturu zastupují fotografie jiných staveb. Virtuální procházku zemí umožňuje interaktivní mapa. Stránky poskytují též informace o portugalských vínech. V údolí Douro, na svazích podél stejnojmenné řeky se víno pěstuje už přes 2000 let. Od roku 1756 je údolí chráněnou vinařskou oblastí, v níž se pěstuje hlavně portské. Od roku 2001 je vinařská oblast Alto Douro zapsána mezi poklady světového dědictví UNESCO.
<http://www.eu2007.pt>

EUROFOUND

Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek

Nadace má sice na svých stránkách k dispozici pracovní program na rok 2007 ve 24 jazycích včetně češtiny, irštiny a turečtiny, ostatní publikace jsou však ke stažení převážně pouze v angličtině. Publikační činnost nadace je dosti bohatá, například v roce 2006 byla vydána více než stovka publikací a zpráv na zajímavá témata. V letošním roce vyšla zpráva o kvalitě života v Turecku, ze které čerpá článek *Turecko: společnost a vzdělávání* na stránkách 4-5. <http://www.eurofound.europa.eu>

Malí šéfkuchaři

Na stránkách Evropské unie, které propagují zdravou výživu mezi dětmi, můžete podniknout virtuální procházku gastronomickou Evropou. Stránky jsou připravovány k 8. listopadu 2007, který je vyhlášen evropským dnem zdravého jídla a vaření. Evropa před vámi leží doslova na talíři a stačí kliknout na vlajčky zemí, které již své recepty dodaly. <http://eu.mini-chefs.eu>

(P.S. Na stránce nazvané v dubnovém Zpravodaji *Sladká Evropa*, již jsou u každé země fotografie lákavých koláčů a dortíků, zatím však bez receptů. <http://www.eu50.eu>)

International
Organization for
Standardization

Mezinárodní organizace pro standardizaci

Tato organizace mimo jiné stanovuje mezinárodní dvoupísmenné kódy pro všechny země světa. Seznam zkrácených názvů zemí a kódů (ISO 3166) neustále aktualizuje. Přesto se i v odborných publikacích stále ještě vyskytují nesprávná označení (např. E pro Španělsko nebo IRL pro Irsko), a proto znovu uvádíme odkaz na oficiální seznam. <http://www.iso.org/iso/en/prods-services/iso3166ma/02iso-3166-code-lists/index.html>

Zkratky a akronyma z oblasti odborného vzdělávání, přípravy a trhu práce

byly aktualizovány v květnu 2007. <http://www.nuov.cz/> → Publikace a periodika → Zkratky